

NORMATIVITATEA SOCIALISTĂ ȘI ROLUL SĂU ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII ȘI CONDUITEI CIVICE A TINERILOR

Sesiune interjudețeană de comunicări științifice, Tirgu Mureș, 1988

Sesiunea interjudețeană de comunicări științifice, organizată sub egida Comitetului județean Mureș al U.T.C., a Filialei Centrului de cercetări pentru problemele tineretului și a Centrului de științe sociale Tirgu Mureș, ce a avut loc la Tirgu Mureș în perioada 28—29 octombrie, a reunit prestigioși cercetători, cadre didactice și specialiști din domeniul educației moral-politice și juridice, și a cercetării problematice acestui complex proces, din unele județe ale țării (Bacău, Botoșani, Cluj, Galați, Mureș, Sibiu) și municipiul București, care au dezbătut și analizat în spirit critic constructiv și cu o înaltă competență și probitate științifică o gamă diversificată și complexă de probleme teoretice și practice ce fac referință asupra impactului normativității în procesul formării personalității și a conduitei civice a tinerilor.

Desfășurate în plen și pe secțiuni, în fața unui numeros public (activiști U.T.C., juriști, cadre didactice și alte categorii de tineri) lucrările sesiunii au beneficiat de un plus de eficiență prin prezența tovarăsei Angela Isăroiu, secretar al Comitetului județean Mureș al P.C.R., iar din partea Comitetului județean Mureș al U.T.C. a tovarășului Ioan Astăluș, prim-secretar, care a și deschis lucrările sesiunii. În cuvîntul de deschidere s-au făcut aprecieri asupra realizărilor și eficienței Filialei C.C.P.T. a aportului și implicării membrilor săi prin participarea la diversele acțiuni științifice județene și interjudețene, prin utilitatea concluziilor în soluționarea unor probleme cu care se confruntă tinerii, venind în sprijinul activității acestora în direcția sporitei optimizări și eficientizări a demersurilor pentru îndeplinirea cerințelor și exigențelor tezelor formulate de secretarul general al partidului în Expunerea din aprilie. Cuvîntul de salut din partea C.C.P.T. și aprecierile la adresa activității Filialei au fost prezentate de tovarășul Andrei Muștescu, cercetător științific la C.C.P.T. București, care a prezentat în același timp o scurtă incursiune asupra funcționalității Filialelor, a rolului lor în activitatea de cercetare a complexelor probleme cu care se confruntă tineretul patriei noastre.

În comunicările prezentate în plen, de un deosebit interes a beneficiat comunicarea tovarăsei Angela Isăroiu, în care pe lângă demersul analitic întreprins au fost formulate unele direcții și orientări noi în amplul și complexul proces educativ-formativ, a rolului și implicațiilor normativității socialiste în mecanismul devenirii sociale și umane. De asemenea, a fost subliniat faptul că normele și valorile societății noastre, chiar dacă au determinări legale, decurg din natura și conținutul procesului evolutiv al sistemului nostru social-politic, constituind și îndeplinind, totodată, rolul unui mecanism autoreglator și dinamizator, ele au un conținut programatic, instituționalizat, și sînt subordonate unui document politic normativ de maximă însemnătate — „Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste”.

Efectul și implicațiile educației politice și umaniste revoluționare și impactul normativității sociale în formarea și dezvoltarea conștiinței revoluționare au fost surprinse de prof. univ. dr. Vasile Rus, de la I.M.F. Tirgu Mureș, în comunicarea *Incorporarea în cadrul conștiinței socialiste ca trăsături esențiale: spiritul revoluționar și responsabilitatea socială*, iar implicațiile formative ale normativității morale socialiste au fost prezentate de sociologul pr. Ioan Jude, președintele Filialei C.C.P.T. Mureș, în comunicarea *Normativitatea moral-socialistă și implicațiile sale formative*. În ambele comunicări s-a evidențiat rolul responsabilității morale în cadrul responsabilității sociale, a atitudinii înaintate față de muncă, ca indicator relevant al gradului socializării și omogenizării sociale. De asemenea, s-a relevat faptul că educația morală și normativitatea morală trebuie să armonizeze și să optimizeze raporturile sociale și umane, să realizeze un consens între atitudine și comportament.

Conținutul problematic diferențiat și relativă similitudine a ideilor și concluziilor desprinse a creat posibilitatea desprinderii și grupării problemelor dezbătute în două secțiuni: I. *Educația moral-politică — factor determinant în dezvoltarea spiritului revoluționar* și II. *Impactul normativității în procesul formării conduitei civice*. În ambele secțiuni s-a îmbinat cadrul teoretic și

Gheorghiu-Dej, județul Bacău, *Valoarea normei morale în educarea tinerei generații*, care evidențiază din perspectivă logico-istorică și praxiologic-axiologică poziția centrală a normativității în demersul constructiv al modelării caracterelor și efectul creator de optimizare a organizării și conducerii societății; Maria Cernat, consilier juridic la Fabrica de cuțite Ocna Sibiului, județul Sibiu, *Cunoașterea normei de drept — factor al participării tineretului la conducerea unităților socialiste*, în care sînt prezentate rezultatele unei anchete ce diagnostichează cunoașterea prevederilor Legii nr. 5/1978, surprinzînd o serie de minusuri informaționale; Angelica Oprișan, jurist-consult la Întreprinderea „Steaua roșie” Sibiu, *Normativitatea socialistă, modalitate de participare a tinerilor la autoconducerea întreprinderii*, comunicare în a cărei conținut sînt surprinse unele aspecte funcționale și mai ales disfuncționale în procesul participării; dr. Sorin M. Rădulescu, cercetător științific la Centrul de cercetări sociologice București, *Normativitatea și răspunderea penală: Un punct de vedere epistemologic*, în care realizează într-o manieră originală și dintr-o perspectivă interdisciplinară interrelația normă juridică-responsabilitate; dr. Dan Banciu, cercetător științific principal la Centrul de cercetări sociologice București, *Funcții și disfuncții ale receptării cunoașterii legii de către tineri*, comunicare în care se evidențiază rolul normativității juridice și a implicațiilor negative ale necunoașterii legislației; Alexandru Farcaș, judecător la Judecătoria din Turda, *Aspecte ale propagandei juridice în rîndul tinerilor*, în care este evidențiat rolul și funcțiile activității preventive ale propagandei juridice la toate categoriile de tineri, și modalitățile cele mai eficiente ale propagandei juridice; Rodica Iacrima-Boilă, procuror la Procuratura locală Tîrgu Mureș, *Viziune criminologică asupra conceptelor de libertate și responsabilitate socială în lumina principiului legalității socialiste*, în care pe lîngă analiza teoretico-metodologică și din perspectiva interdisciplinarității asupra conceptelor de libertate și responsabilitate este surprinsă și funcția determinantă a normativității în consolidarea atitudinal-comportamentală, a activității și angajării sociale a individului; Kovács Dănilă, lector universitar la I.M.F. Tîrgu Mureș, *Promovarea consecvenței în rîndurile tineretului a atitudinii morale înaintate față de muncă*, în care se evidențiază rolul determinant al atitudinii față de muncă și de principal indicator al responsabilității morale și politice; Anca-Mirela Olteanu, jurist-consult la Întreprinderea „MECANICA” Mîrșă, jud. Sibiu, *Factori ce influențează conduita civică a tinerilor*, în care sînt surprinse pe baza investigațiilor de teren trăsăturile și dimensiunile conduitei civice înaintate; Iuliana Oacheșu, sociolog principal la Centrul de științe sociale Tîrgu Mureș, *Conduita civică înaintată, indicator al omogenizării sociale*, unde este evidențiat rolul și funcțiile culturii comportamentale și al conduitei civice în procesul omogenizării; Stela Boda, sociolog principal la Centrul de cercetări sociologice București, *Aspecte privind stilurile de viață ale tineretului în țările industrializate*, în care se realizează o incursiune sociologică asupra modului de viață și de muncă ale tineretului din țările industriale occidentale, surprinzînd cele mai nocive aspecte ale spectrului șomajului din rîndul acestei categorii, și Vasile Șerban, profesor la Liceul „Bacovia” din Bacău, *Stabilizarea potențialelor de impuls individuale și colective cu ajutorul obiectelor de identificare tot mai abstracte*, în care încearcă din perspectiva interdisciplinarității un model epistemologic de raportare a cului la realitatea înconjurătoare (socială), un rol important revenind normelor și valorilor sociale trecute și internalizate prin filtrul selectiv individual.

Analiza problematicei din diverse unghiuri de vedere, dezbaterile și discuțiile întreținute pe marginea comunicărilor au completat și evidențiat unele aspecte pozitive și negative din perspectiva educațională și normativ-socializatoare, deschizînd noi orizonturi teoretice și metodologice în investigarea acestui important și complex proces în scopul optimizării și redimensionării sale funcționale în devenirea social-umană.

Ioan Jude

VIITORII DEZVOLTĂRII

A X-a Conferință a Federației Mondiale
de Studii asupra Viitorului, Beijing, septembrie, 1988

Tema aleasă de Federația Mondială de Studii asupra Viitorului pentru cea de-a 10-a conferință mondială, desfășurată la Beijing (3—8 septembrie 1988) a fost: „Viitorii dezvoltării. Perspective culturale, economice, științifice și politice”. Însăși titlul acestei manifestări este semnificativ în privința premiselor de la care s-a pornit în dezbateri:

- viitorul nu este unul singur, bine determinat, ci este multiplu, sarcina cercetătorului fiind cea de identificare și studiere a viitorilor (posibili, probabili și dezirabili) ai dezvoltării;
- problemele dezvoltării nu trebuie abordate ca pînă acum exclusiv din perspectivă economică; la fel de necesare și importante sînt perspectivele științifice, politice și culturală.

Toți participanții — 250 de specialiști din peste 50 de țări și o delegație chineză avind 300 de membri — au considerat de asemenea ca deosebit de semnificativ faptul că manifestarea a avut loc în China. S-a subliniat astfel atenția și interesul pe care le acordă această țară mare viziunilor asupra viitorului, grija arătată pentru pregătirea responsabilă a soluțiilor la problemele de perspectivă ale viitorului.

Principalii organizatori ai conferinței au fost Federația Mondială de Studii asupra Viitorului (FMSV) și Societatea Chineză de Studii asupra Viitorului (înființată în 1979), cărora li s-au alăturat Academia chineză de științe, Academia chineză de științe sociale, Centrul de cercetări asupra dezvoltării economice, tehnologice și sociale al Consiliului de Stat chinez și Comisia națională UNESCO a R. P. Chineze.

Printre participanți s-au numărat viitorologi de marcă, precum : Eleonora Masini, președinta FMSV și James Dator, secretarul general al organizației, Robert Jungk (Austria), Johan Galtung (Norvegia), Mahdi Elmandjra (Maroc), Igor Bestuzhev-Lada (URSS), Harland Cleveland (SUA), Magda Mc. Hale, Hazel Henderson (SUA), Romela Thapar (India), Ibrahim Abdel-Rahman (Egipt), Yehezkel Dror (Israel).

În plen au fost organizate paneluri pe teme: viitorii dezvoltării, viitorii dezvoltării Chinei, reamintirea viitorului și dezvoltarea viitorului. Amintim unele dintre ideile exprimate în acest cadru. Nivelul cel mai profund al vieții umane este reprezentat de cultură. În consecință, punctul de pornire în dezbateră problemelor dezvoltării trebuie să-l constituie diversele culturi și valorile. Cel de-al doilea punct de plecare impus de evoluțiile contemporane trebuie să fie știința și tehnologia, care în prezent sînt capabile să asigure dezvoltarea întregii umanități și nu numai a celor ce dețin puterea de cercetare (E. Masini).

Pînă în prezent au fost dezvoltate cu precădere studii asupra viitorului de tip predictiv în care erau semnalate cu precădere problemele viitorului. Este necesar să se dezvolte și studiile prospective, prin care să se proiecteze viitorii dezirabili, (J. Galtung).

Studiile asupra viitorului devin vitale în condițiile în care fiecare generație va trebui să-și schimbe de cîteva ori civilizația pe parcursul existenței (M. McHale).

Modalitățile de creștere a influenței studiilor privind viitorul asupra deciziei politice trebuie încă analizate. Viitorologilor li se aplică încă parabola lui Kirkegaard asupra focului izbucnit în teatru, anunțat pe scenă de către un comediant, de care întreaga sală de spectatori ride (Romela Thapar).

Studiile asupra viitorului nu trebuie să se mărginească la problemele relevate de trecut. Trăim într-o lume nouă, artificială, de aceea trebuie să începem să ne venerăm, să ne respectăm nu numai strămoșii, ci și nepoții (J. Dator).

Problema șomajului ce va fi determinat de dezvoltarea științei și tehnologiei este falsă. Nu este de fapt vorba de șomajul oamenilor, ci de eliberarea lor. Societatea trebuie însă să se pregătească, să-și restructureze activitățile pentru a beneficia de această eliberare (A. Herrera).

Laboratorul conferinței a fost reprezentat de douăsprezece grupe de lucru organizate pe subiecte: cultură, industrializare și structură politică; economie mondială, piață mondială; mediul și dezvoltarea; dezvoltarea rurală și urbană; tehnologii de vîrf și tradiționale; instituții politice în schimbare; de la o lume bipolară la o lume multipolară; educație și studiile asupra viitorului; viitorii copiilor; femeile și dezvoltarea; viitorul întreprinderii și consultanței de întreprindere.

În condițiile în care grupele de lucru s-au desfășurat concomitent, accesul la marea diversitate de idei și opinii exprimate s-a realizat prin prezentările făcute de raportori în ședința plenară finală. Cu acest prilej a apărut evident optimismul gazdelor chineze, încrezătoare în posibilitățile de dezvoltare viitoare și, prin contrast, reticența unor participanți din țări dezvoltate. Intervențiile participanților chinezi au atras atenția asupra contextului particular al Chinei, țară cu peste 1 miliard de locuitori (numai Beijing-ul are 9,9 milioane de locuitori). S-a remarcat astfel că diferențele cantitative implică și diferențe calitative în dezvoltare. În plus, China este de asemenea o țară cu una dintre cele mai vechi culturi și civilizații, ceea ce li permite să abordeze în mod specific unele dintre problemele dezvoltării.

Ana-Maria Sandi